

Ruigpootuil in Overijssel

Emiel Blanke

Dinsdagavond, 16 december 2008, kreeg ik 's avonds laat een telefoontje. Vincent met de mededeling dat hij in Heino een uil had gevonden die tegen een ruit was gevlogen. Ongeveer zo groot als een steenuil; maar anders ...Bij Vincent broeden steenuilen, hij kent ze en zijn opmerking prikkelde mij. Met dank aan de huidige techniek had ik enkele momenten later een e-mail met als bijlage een foto op mijn pc. Duidelijk was daarop een ruigpootuil (*Aegolius funereus*) herkenbaar. Een dicht oog getuigde nog van de klap die hij had gemaakt.

De uil leek verder in goede conditie en zat recht op zijn poten. De volgende ochtend vroeg hebben we hem naar het vogelasiel gebracht van Han Bouman in Beerzerveld. Die heeft vervolgens de verzorging van deze uil op zich genomen.

De uil was zoals gezegd aan een oog gewond en vliegen deed hij niet meer. Of er ook inwendig letsel was kon Han niet constateren. De uil is op een rustige plaats gezet en voedsel gegeven. Alras bleek echter dat de uil niet zelf wilde eten en Han heeft hem tenslotte gedwongen gevoerd. Dit leek in eerst instantie goed te gaan. Het voedsel bleef binnen. De dag erna wilde hij het voedsel echter niet meer binnenhouden en na nog een dag geleefd te hebben is hij gestorven. Om de ruigpootuil voor het nageslacht te bewaren zal hij worden geprepareerd en in de wetenschappelijke collectie van het Ecodrome (Zwolle) worden opgenomen. Het lichaam zal bij Alterra worden ontleed en verder worden onderzocht. Hopelijk zullen hier nog meerdere gegevens uit beschikbaar komen.

De ruigpootuil komt vooral voor in Noord-, Midden- en Oost Europa waar hij broedt in de uitgestrekte bos- en berggebieden. De dichtstbijzijnde populatie broedt in Duitsland op de Lüneburgerheide. Ze zijn ongeveer even groot als een steenuil. De vleugels en de staart zijn langer dan die van de steenuil en daardoor maakt hij een wat grotere indruk. Ook de kop is groter en ronder (bij de steenuil is deze aan de bovenzijde iets afgeplat). Het verenkleed is

Ruigpootuil in Overijssel

op de bovenzijde donkerbruin met ronde witte vlekken. De onderzijde is licht met grijsbruine vlekken. Ook heeft de ruigpootuil een lichter masker rond de ogen, en heeft hij sterk bevederde poten. Zijn gewicht ligt onder het gewicht van de steenuil.

Ter vergelijking met de steenuil hieronder enkele getallen (zie literatuurlijst voor bronnen)

		Ruigpootuil	Steenuil	Ruigpootuil uit Heino
Gewicht	♂	90 - 113	160 - 240	
	♀	126 - 194	170 - 250	123,5
Vleugel (in mm)	♂		163,9	
	♀		167,7	180
Staart (in mm)	♂		75,9	
	♀		79,6	122
Snavel (in mm)	♂		11,9	
	♀		12	16,68
Tarsus (in mm)	♂		34,8	
	♀		35,6	27,09
Spanwijdte (in mm)		500 - 600	540 - 580	566
Totale lengte (in mm)		240 - 260	210 - 230	250

Op basis van het verenkleed betrof het een 2 kj vogel. Kijken we naar het gewicht, dan hadden we hier waarschijnlijk met een vrouwtje te maken. Na ontleding zal duidelijk worden of dit inderdaad het geval is.

De ruigpootuil is in Nederland een zeldzame vogel. Het blijkt hier te gaan om de 12e vondst na 1980. Na ruim dertig jaar hebben er in 2008 weer met succes ruigpootuilen in Nederland gebroed en wel in Drenthe in de omgeving van Schoonloo.

Waar komt die "Heinose ruigpootuil" nu vandaan? Betreft het één van de broedvogels uit Drenthe. Of is het een zwerver uit Duitsland of Scandinavië. In het najaar van 2008 is een behoorlijke trek waargenomen bij Falsterbo waar door het ringstation zo'n 200 ruigpootuilen zijn geringd. Het zal altijd een raadsel blijven.

Met dank aan Vincent Rosendaal en Han Bouwman.

Emiel Blanke
emielblanke@steenuil.nl

Literatuur

- Anoniem, Nieuwsbericht Staatsbosbeheer, 2008*
Bloem, H., K. Boer, N.M. Groen, R. van Harxen & P. Stroeken, 2001 De steenuil in Nederland, Handleiding voor onderzoek en bescherming; Stichting Steenuilen Overleg Nederland Stone
Mebis, T., W. Scherzinger, 2000 Uilen van europa, Tirion natuur
Nieuwenhuysse, D. van, J. Genot, D.H. Johnson, 2008 The little owl; University press, Cambridge